

STORTINGET

Innst. 210 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:78 S (2022–2023)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om å ta tilbake den demokratiske kontrollen over kraften

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å frikoble norske strømpriser fra de europeiske gassprisene.
2. Stortinget ber regjeringen ta politisk kontroll over kraftflyten i utenlandskablene med strengere krav til miljø og forsyningssikkerhet som forutsetning for eksport, og reforhandle aktuelle avtaler for å oppnå dette om nødvendig.
3. Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for statlig styring av innenlands kraftomsetning, der staten forestår innenlands strømsalg og strømsalgsselskapene avvikles.
4. Stortinget ber regjeringen etablere et prissystem for strøm brukt i Norge, med en kostnadsbasert makspris for vanlig forbruk og en høyere pris for private husholdningers luksusforbruk.
5. Stortinget ber regjeringen endre Statnetts mandat i samsvar med en ny organisering av det norske kraftmarkedet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, lederen Marianne Sivertsen Næss og Hadia Tajik, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Hans Gunnar Holand, Ole André Myhrvold og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken og Birgit Oline Kjerstad, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Kristoffer Robin Haug, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, visertilrepresentantforslaget i Dokument 8:78 S (2022–2023) fra representantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om å ta tilbake den demokratiske kontrollen over kraften. Komiteen viser også til statsrådets svarbrev av 24. januar 2023, som følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at kraftsystemet i Norge er

underlagt demokratisk styring og kontroll gjennom lover, regler, reguleringer og utstrakt offentlig eierskap.

Flertallet mener rikelig med ren og rimelig energi skal være en konkurransefordel for norsk industri og næringsliv og et gode for norske husholdninger. De siste 30 årene, frem til 2021, har de norske kraftprisene vært de laveste i Europa med god margin, kun slått av Island.

Flertallet mener det må være et mål for kraftpolitikken at vi raskest mulig kommer tilbake dit.

Flertallet vil imidlertid påpeke at krigen i Ukraina har medført en energikrise i Europa, som i 2022 ble forsterket av problemer med kjernekraftverk i flere europeiske land og ekstrem tørke på kontinentet. Norge er naturlig nok ikke upåvirket av dette. Flertallet viser videre til de ulike partienes omtaler av årsakene til de høye strømprisene, og løsningene på problemet, i de ulike sakene komiteen har behandlet det siste året.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, vil likevel understreke at økt kraftproduksjon, mer nett og mer effektiv bruk av kraften vil bidra til å få prisene ned. Dette flertallet mener det ikke er i Norges interesse å svekke samarbeidet med våre europeiske naboer i situasjonen vi nå står i.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser videre til at Norge er en del av det nordiske kraftmarkedet, som igjen er en del av det europeiske kraftmarkedet. Dette flertallet vil påpeke at dersom Norge kun skal eksportere kraft til utlandet når norske myndigheter ønsker det, vil det i praksis medføre at Norge ikke lenger er en del av det europeiske kraftsystemet slik det fungerer i dag. Dette kan medføre at Norge ikke vil kunne importere kraft når vi virkelig trenger det, og dermed svekke vår forsyningssikkerhet.

Dette flertallet vil understreke at forslagene som fremmes, forutsetter et helt annet kraftsystem enn det vi har i dag, der Norge må påregne å være selvforsynt med kraft også i tørre og kalde år med lav magasinfylling.

Dette flertallet vil videre vise til forslaget om å avvikle kraftomsetningen i sin nåværende form. Dette flertallet vil påpeke at det ikke er systemet for kraftomsetning som er årsaken til de høye strømprisene vi har i dag, og at en innføring av statlig monopol på omsetning av strøm ikke vil ha noen innvirkning på de fundamentale forholdene i kraftmarkedet. Det kan imidlertid skape andre utfordringer, slik også statsråden fremhever i sitt brev til komiteen.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialis-

tisk Venstreparti, viser til strømprisutvalget som har blitt nedsatt for å vurdere strukturelle endringer i kraftsystemet. Utvalget skal se på ulike løsninger og modeller som skal sikre lave strømpriser på sikt for forbrukeren og industrien. Det forventes at utvalget kommer til å jobbe raskt for å levere konkrete løsninger på de forslagene som fremmes i denne innstillingen, og andre relevante problemstillinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti kan slutte seg til mye av problembeskrivelsen i forslaget, men er kritiske til flere av løsningsforslagene. Disse medlemmer vil påpeke at så godt som alt av norsk energi er offentlig eid og styrt, fra kommunale kraftverk til Statkraft og Statnett. Disse medlemmer vil videre understreke at det i mange år har vært et velfungerende strømmarked, med god balanse og utveksling mellom i hovedsak de nordiske landene. Dette har vært et markedsbasert system som har tjent Norge godt. Disse medlemmer mener at reguleringer som kan få markedet til å fungere bedre, og som i større grad vektlegger forsyningssikkerhet og interessene til norske strømkunder, er viktig å få etablert, men at statlig eierskap og overdreven politisk styring av forbrukernes strømbruk ikke er riktig vei å gå.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at tettere tilknytning til nye og større prisområder, særlig med iverksettelse av de to siste utenlandskablene og tilslutning til EUs tredje energimarkedspakke, fører til at konkurransefortrinnet med billig, fornybar energi er i ferd med å forsvinne.

I stedet for å diskutere løsninger for hvordan vi kan ta vare på konkurransefortrinnet med rimelig, fornybar kraft, har den politiske debatten i stor grad dreiet seg om å peke på utenforliggende årsaker til de høye prisene. Dette medlem slutter seg til beskrivelsen av disse sammenhengene som fremgår av saksordførermerkna- den til energi- og miljøkomiteen knyttet til Redegjørelse gitt i Stortinget 19. september 2022 av olje- og energiministeren om kraftsituasjonen samt ni representantfor- slag innenfor temaet energi, jf. Innst. 25 S (2022–2023).

Videre vil dette medlem like fullt peke på at diskusjonene om årsakene til de høye markedsprisene i Europa ikke sikrer rimelige priser på fornybar energi i Norge. Dette medlem understreker at Norge i utgangspunktet har kraftoverskudd på fornybar energi. Denne kraften er i tillegg billig å produsere. Olje- og energidepartementet anslår at konsesjonskraftprisen, som beregnes ut ifra kostnadene til et representativt utvalg kraftverk, er på 11,77 øre kilowattimen for 2023. Likevel betaler de fleste kunder europeisk markedspris for strøm.

Så lenge Norge er koblet på det europeiske energimarkedet og prisfastsettelsen på den europeiske kraftbørsen, er det heller ikke realistisk å bygge landet ut av

prissmitten. Ifølge Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) trengs det i alle fall 40 nye TWh for i det hele tatt å snakke om å frikoble Norge fra de europeiske gassprisene. Samtidig foreligger det en rekke planer for å øke forbruket som følge av både mer og mindre nødvendig elektrifisering. Slike planer vil trolig spise opp et økt kraftoverskudd.

En hovedinnvending mot en politisk styrt prissetting, en kostnadsbasert makspris på strøm, er at denne vil føre til sløsing med en knapp ressurs. Dette medlemsforslag har vært 35 øre kilowattimen, om lag tre ganger konsesjonsprisen på strøm – altså tre ganger hva det i snitt koster å produsere kraft i Norge. Dette medlem mener en slik innvending bør møtes med et topssystem for strøm for å unngå privat sløsing. Dette medlem mener at grensenivået må utredes, herunder hensyn til forbruk, energistandard, husstandens størrelse og geografi.

Dette medlem viser til at Energikommisjonen ikke har hatt i oppdrag å se på prissetting, men i stedet på hvordan Norge kan produsere mer kraft for å møte et større kraftbehov i fremtiden. Regjeringen har i samarbeid med Sosialistisk Venstreparti lovet å sette ned enda et utvalg som skal vurdere egne pristiltak. Dette medlem mener at en slik utredning vil ta svært lang tid, og at det haster å fatte mer konkrete vedtak for å få ned prisene.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å frikoble norske strømpriser fra de europeiske gassprisene.»

«Stortinget ber regjeringen ta politisk kontroll over kraftflyten i utenlandskablene med strengere krav til miljø og forsyningsikkerhet som forutsetning for eksport, og reforhandle aktuelle avtaler for å oppnå dette om nødvendig.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for statlig styring av innenlands kraftomsetning, der staten forestår innenlands strømsalg og strømsalgsselskapene avvikles.»

«Stortinget ber regjeringen etablere et prissystem for strøm brukt i Norge, med en kostnadsbasert makspris for vanlig forbruk og en høyere pris for private husholdningers luksusforbruk.»

«Stortinget ber regjeringen endre Statnetts mandat i samsvar med en ny organisering av det norske kraftmarkedet.»

Dette medlem viser videre til følgende mindretallsuttalelse i Energikommisjonens rapport:

«Det siste årets store svingninger i energiprisene, både i Norge og i Europa, har gitt en gryende mistillit til børssystemet. Disse medlemmene mener det er viktig å etablere gode tillitsforhold mellom befolkningen og kraftsystemet (herunder kraftbørsen), og dersom det er formålstjenlig for å sikre slik tillit, bør det offentlige ha tilstrekkelig myndighet til å ivareta kundenes interesser. Det bør vurderes å sikre helt eller delvis offentlig eierskap av børsen.»

Dette medlem mener at offentlig eierskap vil øke den demokratiske kontrollen over kraften, og det vil kunne gjøre data om kraftmarkedet som i dag er bak en betalingsmur, tilgjengelig for offentligheten. En slik demokratisering vil være et gode i dagens politiske debattklima.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem i tillegg følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med å sikre offentlig eierskap av børsen for omsetning av fysisk kraft i Norge.»

Dette medlem viser videre til at regjeringen har tatt opp konsesjonsbehandlingen av NorthConnect, slik dette medlem foreslo i forrige stortingssesjon. For endelig å kunne gi et avslag på søknaden må den behandles i denne perioden – og ikke overlates til et annet stortingsflertall i fremtiden. Dette medlem viser til Hurdalsplattformens formulering:

«Regjeringen vil ikke godkjenne nye mellomlandsforbindelser til utlandet i denne stortingsperioden.»

Dette medlem forventer at regjeringen holder løftet fra plattformen og avslår søknaden som nå er til behandling. Et brudd med dette løftet vil svekke tilliten til de demokratiske prosessene og organene.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonssøknad fra NorthConnect, i tråd med Hurdalsplattformens formulering om at det ikke skal godkjennes nye utenlandskabler i denne perioden.»

Dette medlem viser til NVEs rapport «Norsk og nordisk effektbalanse fram mot 2030» (2022), som peker på at landene vi utveksler kraft med, går mot dårligere effektbalanse enn Norden. Det er høyst diskutabelt om de to siste utenlandskablene (til Storbritannia og Tyskland) bidrar til forbedret kraftbalanse. Det er derimot udiskutabelt at de dobler eksportbalansen fra Sør-Norge til land med store, ustabile markeder. Derfor er det også viktig å understreke at det er høyst, høyst diskutabelt om nye utenlandskabler bedrer forsyningsikkerheten overhodet. Tvert imot. Argumentet om at økt eksportkapasitet til land med dårligere effektbalanse enn oss selv er mildt sagt haltende.

Komiteens medlem fra Venstre merker seg at regjeringen har gjenopptatt konsesjonsbehandlingen av søknaden om å etablere utenlandsforbindelsen NorthConnect. Strømkabelen er konsesjonssøkt til å gå mellom Eidfjord i Vestland og Peterhead i Skottland. Dette medlem påpeker at mange vindkraftprosjekt, både på land og offshore, er under planlegging og bygging i Skottland, dit kabelen vil gå. På bakgrunn av dette vil NorthConnect gi bedre forsyningsikkerhet i Norge, og over tid vil den gi lavere strømpriser i Norge. Dette medlem støtter byggingen av NorthConnect. Det er en forutinntatt politisk motstand mot prosjektet, og dette medlem forventer at behandlingen av denne søknaden er reell og gjøres grundig, uten et forutinntatt standpunkt fra regjeringen.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Energikommisjonens rapport, hvor det stadfestes at Norge har et stort kraftbehov ikke bare frem mot 2030, men også videre mot 2050.

Dette medlem viser til at det store kraftbehovet ikke er et argument for å forsere utbygging av fornybar kraft i uberørt natur. Det er viktig at naturhensyn ivaretas ved nye, større utbygginger.

Dette medlem viser til at det raskeste og viktigste tiltaket for å bedre kraftbalansen er en storstilt satsing på energieffektivisering. Kommisjonen har anslått potensialet for energieffektivisering i bygg frem mot 2030 til 15–20 TWh. Dersom dette realiseres, vil behovet for ny fornybar kraft reduseres. Videre vil krav til oljeindustrien om ikke å elektrifisere produksjonen sin med kraft fra land ytterligere bidra til en positiv kraftbalanse og gi rom for annen grønn industri på land. Det vil også gi oss tiden som er nødvendig for å sikre at ytterligere utbygging av fornybar kraft skjer på naturens premisser.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å frikoble norske strømpriser fra de europeiske gassprisene.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen ta politisk kontroll over kraftflyten i utenlandskablene med strengere krav til miljø og forsyningsikkerhet som forutsetning for eks-

port, og reforhandle aktuelle avtaler for å oppnå dette om nødvendig.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for statlig styring av innenlands kraftomsetning, der staten forestår innenlands strømsalg og strømsalgsselskapene utvikles.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen etablere et prissystem for strøm brukt i Norge, med en kostnadsbasert makspris for vanlig forbruk og en høyere pris for private husholdningers luksusforbruk.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen endre Statnetts mandat i samsvar med en ny organisering av det norske kraftmarkedet.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med å sikre offentlig eierskap av børsen for omsetning av fysisk kraft i Norge.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonssøknad fra NorthConnect, i tråd med Hurdalsplattformens formulering om at det ikke skal godkjennes nye utenlandskabler i denne perioden.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:78 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om å ta tilbake den demokratiske kontrollen over kraften – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 23. februar 2023

Marianne Sivertsen Næss

leder

Nikolai Astrup

ordfører

VEDLEGG

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1941-

24. januar 2023

Representantforslag 78 S (2022-2023) om å ta tilbake den demokratiske kontrollen over kraften

Jeg viser til brev fra Stortinget 6. januar 2023 vedlagt representantforslag 78 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug.

Representantene fremmer følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for å frikoble norske strømpriser fra de europeiske prisene.
2. Stortinget ber regjeringen ta politisk kontroll over kraftflyten i utenlandskablene med strengere krav til miljø og forsyningssikkerhet som forutsetning for eksport, og reforhandle aktuelle avtaler for å oppnå dette om nødvendig.
3. Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for statlig styring av innenlands kraftomsetning, der staten forestår innenlands strømsalg og strømsalgsselskapene avvikles.
4. Stortinget ber regjeringen etablere et prissystem for strøm brukt i Norge, med en kostnadsbasert makspris for vanlig forbruk og en høyere pris for private husholdningers luksusforbruk.
5. Stortinget ber regjeringen endre Statnetts mandat i samsvar med en ny organisering av det norske kraftmarkedet.

Energi- og miljøkomiteen ber om departementets uttalelse til representantforslaget.

Forslag 1.

Energi- og kraftmarkedet har lagt bak seg et ekstraordinært år preget av høye og til dels sterkt svingende kraftpriser i de europeiske landene. De høye kraftprisene har vært et signal om sterk reduksjon av tilgang på gass og økte kostnader ved gasskraftproduksjon. I tillegg har nedleggingen av større kull- og kjernekraftverk og andre samtidige hendelser i det europeiske kraftmarkedet vært viktige årsaker til de høye prisene. Utviklingen i Europa har påvirket kraftprisene også i Norge, spesielt i sørlige deler av landet som er tettere tilknyttet det europeiske kraftmarkedet enn landet for øvrig.

Regjeringen har klare mål om å få prisene ned. På kort sikt avhjelper strømstøttsordningen til husholdningene og støtteordninger til industri og næringsliv situasjonen. Det finnes ikke noen rask og enkel løsning på energisituasjonen i Europa. På lang sikt vil utbygging av mer kraft, mer nett og mer effektiv bruk av kraften bidra til å få prisene ned.

Kraftforsyningen i Norge har i lang tid vært knyttet sammen med kraftforsyningen hos våre naboer. Europakommisjonen har signalisert at de i 2023 vil se på muligheter for strukturelle reformer i kraftmarkedet. Europakommisjonen sendte 23. januar 2023 et forslag på høring. Det er for tidlig å si noe konkret om dette forslaget, men Norge vil bidra inn i denne prosessen på egnet måte for å ivareta norske interesser.

Om kort tid vil regjeringen nedsette et utvalg som skal utrede forhold ved prisdannelsen for strøm. Utvalget skal se på og vurdere ulike modeller som kan bidra til mer stabile og forutsigbare strømpriser som samtidig sikrer investeringer i fornybar energi på lang sikt. Utvalget skal se på disse modellene innenfor handlingsrommet i EØS-avtalen, og et fortsatt sterkt energisamarbeid framover. Det er ikke i Norges interesse å svekke samarbeidet med våre europeiske naboer i situasjonen vi nå står oppe i. En utredning av strømmarkedet vil gi bedre grunnlag for å ta beslutninger om strømpolitikken og hvordan vi kan sikre strømpriser på et rimelig nivå i framtiden. Det endelige mandatet til utvalget vil utformes etter at energikommisjonen har levert sin utredning 1. februar.

Forslag 2.

Norge er del av det nordiske kraftmarkedet, som igjen er en del av det europeiske kraftmarkedet. Hovedgrepene i EUs regulering av kraftmarkedene og krafthandel mellom land er langt på vei sammenfallende med prinsippene i det norske og nordiske kraftmarkedet.

Handelen over utenlandsforbindelsene skjer ved såkalt markedskobling. Dette innebærer at produsenter og forbrukere i Norge selger og kjøper kraften sin i Norge. På samme måte som produsenter og forbrukere i utlandet selger og kjøper kraften i sine land. Strømprisene i de forskjellige landene fastsettes på grunnlag av handelen som skjer på myndighetsgodkjente markedsplasser, slik som Nord Pool i Norge. Prisen settes som et resultat av tilbud og etterspørsel. Kraftflyten på utenlandsforbindelsene går fra det området eller landet som har

lavest pris til området som har høyere pris. Netto kraftflyt gjennom kablene vil variere fra time til time, mellom forskjellige forbindelser og til forskjellige land. Dette systemet sikrer at kraften til enhver tid flyter dit den trengs mest.

Dersom Norge kun skulle eksportere kraft til utlandet når norske myndigheter ønsker det, ville det i praksis medføre at Norge ikke lenger er en del av det europeiske kraftsystemet slik det fungerer i dag. En slik uttreden av det etablerte kraftsamarbeidet vil ha en rekke konsekvenser, og kan blant annet medføre manglende tilgang på kraftimport når vi virkelig trenger det, for eksempel i en kald vinter hvor det også er lav magasinifylling.

Regjeringen er opptatt av å finne gode og langsiktige løsninger som gjør at folk kan være trygge på at det er tilstrekkelig med rimelig energi tilgjengelig. Det er viktig at vi ikke beslutter kortsiktige løsninger i dagens situasjon, uten forsvarlige utredninger og uten at vi kjenner konsekvensene av tiltakene. Det kan gjøre situasjonen verre.

Situasjonen i energimarkedene i Norge, Norden og Europa er komplisert og spesiell, og det har vært behov for å etablere et større kunnskapsgrunnlag om situasjonen i kraftmarkedet og hvilke tiltak som kan være aktuelle for å bedre situasjonen. Det er en del av bakgrunnen for at regjeringen vil nedsette et utvalg som skal utrede forhold ved prisdannelsen for strøm, slik jeg omtalte under forslag 1.

Regjeringen har også arbeidet med en styringsmekanisme som sikrer at mer vann spares i magasinene ved lave magasinivåer, og at eksporten av kraft gjennom dette begrenses. Jeg vil komme tilbake til dette.

Forslag 3.

I forbindelse med gjennomgangen av kraftsituasjonen i statsbudsjettet for 2023 ble det satt ut en rekke eksterne utredninger for å belyse ulike sider ved kraftsituasjonen og for å vurdere forskjellige tiltak. Hovedfunnene i utredningene er omtalt i Prop.1 S (2022-2023) kapittel 9.

AFRY og Menon utredet ulike tiltak i det norske kraftmarkedet. Et av tiltakene som ble vurdert var innføring av en statseid kraftleverandør. AFRY og Menon vurderer at en monopolisering av markedet er forventet å stride med Norges EØS-rettslige forpliktelser og at det innebærer risiko for samfunnsøkonomisk ineffektivitet på sikt. AFRY og Menon vurderer at dersom selskapet opererer basert på vanlig forretningsdrift etter selvkostprinsippet vil tiltaket kunne gjennomføres under dagens regelverk. Under denne forutsetningen konkluderes det med at et statlig selskap vil kunne tilby mer transparente avtaler. Likevel anser AFRY og Menon at tiltaket som helhet er lite hensiktsmessig ut i fra dagens situasjon og pågående utvikling i sluttbrukermarkedet.

Regjeringen er opptatt av at det skal være enkelt for sluttbrukere å orientere seg i sluttbrukermarkedet, og at konkurransen i markedet skal komme sluttbrukerne til gode. Fra 1. november 2022 trådte en rekke forskriftsendringer i kraft, som samlet sett skal bidra til å gjøre det enklere for forbrukere å orientere seg i sluttbrukermarkedet. Endringene innebærer strengere krav til opplysninger om pris, varighet og avtaletype som kraftleverandørene skal gi ved markedsføring. Kraftleverandørene må offentliggjøre prislister for de ulike avtalene de

har, og det stilles strengere krav til hvilken informasjon som skal framkomme på fakturaen. Endringene skal både gjøre det lettere for forbrukeren å forstå hva de kjøper, og enklere å sammenligne sin strømvtale med andre avtaler.

Jeg mener samtidig at det er viktig å fortsette å vurdere nye tiltak. Regjeringen vil komme tilbake til dette.

Forslag 4.

I utredningen til AFRY og Menon, som jeg viser til i spørsmålet over, ble også forslaget om å etablere et toprissystem hvor normalforbruk er billigere enn luksusforbruk gjennomgått. AFRY og Menon skriver at et toprissystem kan utformes på flere måter. De har tatt utgangspunkt i en makspris som kun skal gjelde for normalforbruk, og at en slik makspris eventuelt kan kombineres med en minimumspris for luksusforbruk. AFRY og Menon viser blant annet til at det er krevende å vurdere hva som er riktig nivå på normalforbruk. Hva som er riktig nivå vil blant annet variere mellom husholdningstyper og årstider. AFRY og Menon konkluderer med at et to-prissystem både reduserer de positive og negative effektene av makspris i sluttbrukermarkedet.

Departementet har i Prop. 1 S (2022-2023) begrunnet hvorfor makspris i sluttbrukermarkedet ikke anbefales. Dette skyldes at de negative konsekvensene vurderes som større enn de positive. Det er viktig å ikke fjerne sluttbrukernes insentiver til å spare strøm og investere i energieffektive løsninger.

Jeg vil vise til at det i forbindelse med statsbudsjettet for 2023 også ble foretatt en evaluering av strømstønsordningen for husholdninger av Statistisk sentralbyrå (SSB). Evalueringen viser at ordningen stort sett har fungert etter hensikten. Den viste blant annet at strømstønsordningen har dempet de største konsekvensene av de høye kraftprisene samtidig som den har oppmuntret til å redusere strømforbruket.

Forslag 5.

Statnett er et statsforetak med ansvar for å bygge, drifte og vedlikeholde det norske kraftsystemet. Statnett er operatør av transmisjonsnett og systemansvarlig i det norske kraftsystemet. Foretaket skal ha ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av transmisjonsnett. Oppgaven som systemansvarlig er tildelt Statnett i medhold av energiloven. Dersom noen av de pågående og kommende utredningene skulle tilsi behov for endringer i Statnetts mandat eller rammebetingelser, er det noe jeg vil se nærmere på. Jeg mener samtidig at det i dag ikke er grunnlag for å gjøre endringer i Statnetts mandat.

På bakgrunn av det ovennevnte fraråder jeg å vedta forslagene i representantforslag 78 S (2022-2023).

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Terje Aasland', with a stylized flourish at the end.

Terje Aasland

